

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 181/2025-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Katarínou Burdyovou, advokátkou, Leknová 3, Bratislava, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 6Cdo/153/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 6Cdo/153/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
2. Sťažovateľkám **priznáva** finančné zadostučinenie každej vo výške **500 eur**, ktoré **je** Najvyšší súd Slovenskej republiky **povinný** vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľkám trovy konania **361,55 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. novembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. K3-16C/29/2009, postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 2Co/173/2020 a postupom najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 6Cdo/153/2022, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom mestského súdu v konaní sp. zn. K3-16C/29/2009. Sťažovateľky navrhujú prikázať najvyššiemu súdu konať bez zbytočných prieťahov, požadujú finančné zadost'účinenie pre každú z nich 10 000 eur vo vzťahu k mestskému súdu, 2 000 eur vo vzťahu ku krajskému súdu, 3 000 eur vo vzťahu k najvyššiemu súdu, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 181/2025-20 z 26. marca 2025 ústavnú sťažnosť sťažovateľiek prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 6Cdo/153/2022. Vo zvyšnej časti (vo vzťahu k namietanému porušeniu práv postupom mestského súdu a postupom krajského súdu) ústavnú sťažnosť odmietol.

II.

Skutkové východiská

3. Žalobou doručenu pôvodne Okresnému súdu Košice-okolie 24. februára 2009 sa [REDAKOVANÉ] ako žalobkyňa 1 (matka sťažovateľky [REDAKOVANÉ], pozn.) a sťažovateľka [REDAKOVANÉ] ako žalobkyňa 2 domáhali voči žalovaným 1 až 8 zaplata 32 827,83 eur (pôvodne 20 845,37 eur) z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť užívaním nehnuteľností žalobkýň žalovanými bez právneho dôvodu. O žalobe rozhodol Okresný súd Košice-okolie rozsudkom z 15. júla 2019 tak, že konanie v časti o zaplata 18 733,10 eur zastavil (výrok nadobudol právoplatnosť 3. augusta 2019), a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (14 094,72 eur). Žalovaným priznal náhradu trov konania voči žalobkyniam v rozsahu 100 %.

4. Na odvolanie žalobkýň voči zamietavému výroku rozsudku okresného súdu a výroku o trovách konania krajský súd rozsudkom sp. zn. 2Co/173/2020 z 9. septembra 2021 potvrdil rozsudok mestského súdu v napadnutom zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania. Žalovaným priznal proti žalobkyniam náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Proti rozsudku krajského súdu podali žalobkyne dovolanie 4. januára 2022. Spis bol okresným súdom najvyššiemu súdu predložený na rozhodnutie o dovolaní 9. septembra 2022.

6. V priebehu dovolacieho konania došlo k úmrtiu žalobkyne 1 [REDAKOVANÉ] (16. februára 2024). Vychádzajúc z uznesenia mestského súdu sp. zn. 77D/161/2024 zo 17. júna 2024 vydaného v konaní o dedičstve, najvyšší súd uznesením z 26. septembra 2024 rozhodol, že v dovolacom konaní pokračuje s právnou nástupkyňou žalobkyne 1, a to so sťažovateľkou [REDAKOVANÉ]. Uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 23. októbra 2024.

7. Najvyšší súd spolu s uznesením z 26. septembra 2024 zaslal 14. októbra 2024 sťažovateľke [REDAKOVANÉ] výzvu na vyjadrenie, či trvá na dovolaní podanom jej právnou predchodkyňou. Najvyššiemu súdu bola 6. novembra 2024 doručená odpoveď sťažovateľky, v zmysle ktorej sťažovateľka trvá na dovolaní podanom jej právnou predchodkyňou.

8. Najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľiek rozsudkom z 30. apríla 2025 a následne rozsudok aj písomne vyhotovil.

III.

Argumentácia sťažovateľiek

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľiek je tvrdenie, že konanie v ich veci prebieha od 24. februára 2009, teda takmer 16 rokov. Sťažovateľky nevedia predvídať, kedy dôjde k právoplatnému rozhodnutiu súdu o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní). Mestský súd viedol napadnuté konanie viac ako 10 rokov, krajský súd rozhodol o odvolaní po viac ako 2 rokoch odo dňa podania odvolania, najvyšší súd dosiaľ o dovolaní nerozhodol, pričom dovolacie konanie prebieha takmer 3 roky.

IV.

Vyjadrenie najvyššieho súdu

10. Podľa najvyššieho súdu vo veci sťažovateľiek nejde o vec až tak skutkovo zložitú, istá miera jej právnej zložitosti je podmienená povahou nosného dovolacieho dôvodu, ktorým je namietané nesprávne právne posúdenie veci vo vzťahu k právnej otázke dosiaľ dovolacím súdom neriešenej. Procesné úkony najvyššieho súdu spočívali v doručení podania žalobkyní z 20. septembra 2022 ich procesným súperom a vo vydaní uznesenia o pokračovaní v konaní s právnou nástupkyňou pôvodnej žalobkyne 1 v septembri 2024. Sťažovateľkám spôsobenie prieťahov v konaní nemožno vytknúť. Dĺžku konania na najvyššom súde nemožno považovať za optimálnu, tento stav má však pôvod v enormnej záťaži oddelenia 6C najvyššieho súdu. V období od februára do septembra 2024, resp. v období krátko po ňom nasledujúcom, však išlo o stav neexistencie strany sporu, nutnosti odstránenia takejto procesnej prekážky a potreby vytvorenia priestoru právnej nástupkyňi pôvodnej žalobkyne 1 pre náležité uplatňovanie jej procesných práv.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci,

o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľiek.

14. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že ide o vec, ktorá nevykazuje črty mimoriadnej skutkovej či právnej zložitosti a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Čo sa týka významu veci pre sťažovateľky, tento aspekt sťažovateľky v ústavnej sťažnosti okrem všeobecného odkazu na predmet konania (požadované peňažné plnenie) a okolnosť, že sa v konaní správajú aktívne, sú právne zastúpené, nerozvinuli. Možno však prisvedčiť, že predmet posudzovaného konania (vydanie bezdôvodného obohatenia) nie je časovo zvlášť prioritizovaný.

15. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľiek v dovolacom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní pred najvyšším súdom k zbytočným priet'ahom. Na takúto okolnosť nepoukázal ani najvyšší súd.

16. Napokon ústavný súd hodnotil postup najvyššieho súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní. Preskúmaný postup bol poznačený nečinnosťou. Ústavný súd uvádza, že relevantným pre posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti vo vzťahu k najvyššiemu súdu je obdobie počínajúce 9. septembrom 2022, keď bola vec sťažovateľiek predložená najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní. Dovolacie konanie prebiehalo na najvyššom súde celkovo 2 roky a 8 mesiacov (09/22-04/25), z toho objektívnu prekážku rozhodnutia o dovolaní predstavovalo obdobie od februára 2024 do októbra 2024 (t. j. 9 mesiacov), v rámci ktorého došlo k úmrtiu pôvodnej žalobkyne ██████████, potrebe vyčkať na rozhodnutie v dedičskom konaní a rozhodnúť o pokračovaní v konaní s jej právnou nástupkyňou. Aj pri zohľadnení tohto obdobia dĺžku trvania dovolacieho konania nemožno považovať za optimálnu.

17. V súvislosti s argumentáciou najvyššieho súdu poukazujúcou na jeho pracovnú zaťaženosť, ústavný súd zotrváva na svojej judikatúre, podľa ktorej takéto okolnosti v zásade nie sú dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nie je pomenovanie príčin priet'ahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter (III. ÚS 103/2021).

18. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

19. Keďže v napadnutom konaní najvyšší súd medzičasom rozhodol o dovolaní (30. apríla 2025), pričom svoje rozhodnutie aj písomne vyhotovil, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy najvyššiemu súdu neuložil príkaz konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov.

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

21. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti žiadajú o priznanie finančného zadosťučinenia vo vzťahu k najvyššiemu súdu v sume 3 000 eur pre každú z nich, ktoré považujú za primerané vzhľadom na pochybenie súdu.

22. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

23. Pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení ústavný súd prihliadal na celkovú dĺžku napadnutého konania, konštatovanú nečinnosť najvyššieho súdu, predmet konania (vec sťažovateľiek nespadá do okruhu tzv. privilegovaných typov konania, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s osobitnou starostlivosťou), ako aj na okolnosť, že najvyšší súd medzičasom už o dovolaní rozhodol. Navyše, sťažovateľky vo vzťahu k finančnému zadosťučineniu neuviedli okrem poukazu na okolnosť, že ich právna istota je v nedohľadne, žiadne špecifické skutočnosti, ktoré by mali odôvodňovať priznanie finančného zadosťučinenia v požadovanej výške.

24. Ústavný súd dospel k záveru, že okolnosti veci opodstatňujú priznanie finančného zadosťučinenia 500 eur pre každú zo sťažovateľiek (bod 2 výroku nálezu). Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľky požadovali priznanie finančného zadosťučinenia 3 000 eur pre každú z nich, ústavný súd sťažnosti sťažovateľiek vo zvyšnej časti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľiek ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 pri zastupovaní dvoch sťažovateľiek (§ 13 ods. 2 vyhlášky) je 514,87 eur (343,25 eur + 171,62 eur) a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľkám vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Na základe popísaného vyčíslenia by sťažovateľkám prináležala náhrada trov konania vo výške 1 084,66 eur.

26. Ústavný súd však už k priznávaniu náhrady trov konania o ústavnej sťažnosti judikoval, že § 73 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) vytvára koncept založený na východisku, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takeého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie,

správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020).

27. V posudzovanej veci ústavný súd prihliadol na okolnosť, že sťažovateľky boli úspešné v rozsahu namietaného porušenia označených práv najvyšším súdom, nie však aj vo vzťahu k mestskému súdu a krajskému súdu (vo vzťahu ku ktorým ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú). Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyhodnotil ako dôvodné uložiť najvyššiemu súdu ako účastníkovi konania o ústavnej sťažnosti povinnosť nahradiť sťažovateľkám trovy konania iba sčasti (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde), a to v rozsahu 1/3 z vyčíslenej výšky v bode 25 tohto nálezu, t. j. 361,55 eur (bod 3 výroku nálezu).

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľiek (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2025

Robert Šorl
predseda senátu